

Oplæg til mål for Madfællesskabet fremadrettet

Indstilling

Det indstilles, at styregruppen drøfter og beslutter mål for det fremadrettede arbejde i Madfællesskabet. Særligt at Madfællesskabet:

- Bidrager aktivt til omlægningen af dansk fødevareproduktion
- Fremmer nye aftaler mellem køkkener og producenter
- Øger synligheden af den fælles dagsorden og deler viden og netværk

På baggrund af styregruppens beslutninger udarbejder sekretariat og arbejdsgruppe en samlet handlingsplan og budget for indsatsen i 2022.

Baggrund

Madfællesskabet er et partnerskab mellem en række aktører, der deler en vision og nogle overordnede målsætninger. Med det formål for øje er der etableret et sekretariat og en arbejdsgruppe, der arbejder for de fælles målsætninger. Den daglige indsats foregår fortsat primært internt i den enkelte region eller kommune, ligesom det selvfølgelig stadig er det enkelte medlem, der træffer bindende beslutninger på egne vegne.

I efteråret 2021 godkendte medlemmerne af Madfællesskabet et notat, der indeholdt en kort plan for arbejdet med at opstille fremadrettede mål for det fælles arbejde. Heraf fremgik, at der ville blive udarbejdet en række konkrete mål og indsatser inden for Madfællesskabets tre kerneopgaver:

1. Madfællesskabet er en aktiv aktør, der bidrager til omlægningen af dansk fødevareproduktion med særligt fokus på en større og mere varieret frugt- og grøntproduktion. Omlægningen drives bl.a. af en ændret efterspørgsel fra de mange offentlige køkkener.
2. Matchmaking og handelsaftaler mellem producenter på landet og aftagere særligt i de større byer.
3. Synlighed, deling af eksterne netværk, sparring mellem medlemmerne og interessevaretagelse.

I det følgende uddybes hvert af disse indsatsområder baseret på erfaringerne fra det hidtidige arbejde og de bidrag, alle medlemmerne har meldt ind baseret på egne strategier, mål og handlingsplaner.

Ad. 1: En aktiv aktør i omlægningen af dansk fødevareproduktion

En meget stor del af de offentlige og private køkkener har et mål om at gøre kosten mere plantebaseret. Hvis der ikke gøres en aktiv indsats, er der imidlertid en del, der tyder på, at dette i vid udstrækning vil komme til at ske med importeret frugt, grønt og andre planteprodukter, der ikke bidrager til at skabe en mere bæredygtig produktion i byernes opland¹.

Sekretariatet har gennem det sidste år været i dialog om denne problemstilling med et stort antal både offentlige og private aktører på området. På denne baggrund står det klart, at der både er en betydelig lyst og vilje til at købe og spise flere lokalt producerede vegetabiliske fødevarer, men at særligt tilgængelighed og omkostningsniveau i Danmark giver en række praktiske udfordringer, der betyder, at hvis der ikke gøres en aktiv indsats for at stimulere efterspørgslen efter lokale produkter i sæson, vil omstillingen til et mere plantebaseret forbrug ikke i sig selv bidrage til udviklingen af et mere mangfoldigt og bæredygtigt fødevarer-system i Danmark.

Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund, at dette gøres til et af de væsentligste indsatsområder for arbejdet i Madfællesskabet de kommende år. Konkret indebærer dette, at:

1. Alle medlemmer af madfællesskabet laver en gennemgang af deres forbrug af vegetabiliske fødevarer, primært frugt, grønt, cerealier og bælgrugter:
  - a. Hensigten er først at sikre et datagrundlag og derefter identificere de bedste muligheder for at øge andelen af lokale råvarer i dansk sæson².
  - b. Indsatsen omfatter også fokus på anvendelse af lokalt produceret stivelse og cerealier. Fx lokalt produceret quinoa el. korn i stedet for ris.
  - c. Danske bælgrugter forventes at blive mere udbredte i takt med at arbejdet med at udskifte animalske med grønne proteiner skrider frem. Madfællesskabet vil arbejde aktivt for at fremme denne udvikling.
2. Madfællesskabet laver en status-opgørelse over, hvilke mængder frugt og grønt, der er tilgængelig i Danmark, samt over hvilke sæsoner, afgrøder og arealer, der kunne være et potentiale i at udvikle. Sekretariatet er på denne baggrund klar til at rådgive medlemmer, der måtte ønske nye samarbejdspartnere.
3. Madfællesskabet er medarrangør af et nationalt topmøde om planter i Danmark i 2022. Med udgangspunkt i ovenstående analyse, inviteres alle berørte politiske organisationer, grossister, detaillister, offentlige og private køkkener til et

---

¹ Nettoimporten af økologiske vegetabiliske produkter (inkl. Frugt og grønt) er historisk vokset kraftigt de seneste år. Fra 932 mio. kr. i 2010 til 2266 mio. i 2017. *Produktion, distribution og forbrug af fødevarer i Region Hovedstaden og Region Sjælland*. Center for Regional- og Turismeforskning, 2019.

² Fx har Region Hovedstaden opgjort, at det ultimo 2021 er 29% af den samlede mængde (målt i kg) frugt og grønt, der i dag er dansk. Ambitionen er at nå en andel på 50% ved udgangen ad 2023. Forslaget afventer politisk godkendelse.

plantetopmøde, hvor alle reelt skal forholde sig til, hvor de kan forpligte sig til at agere for at udvikle et grønnere dansk fødevarer system, fx med Planteløftet³.

4. Madfællesskabet tager initiativ til at etablere et samarbejde mellem organisationer (fx Danske Restauranter og Cafeer og Landbrug og Fødevarer), som strukturelt vil arbejde med at flere aktører forpligter sig til at arbejde med Planteløftet. Herunder særligt restauranter og kantiner. Som led i dette arbejde indledes dialog med udvalgte kunder (fx banker, forsikringsselskaber, IT etc.) om, hvordan de gennem deres indkøb kan bidrage til et mere bæredygtigt fødevarer system.
5. Udveksling af erfaringer og læring på tværs mellem medlemmerne er fortsat et væsentligt indsatsområde for Madfællesskabet. Fx har Københavns Kommune i samarbejde med Meyers Madhus lanceret en opskriftsdatabase med 750 opskrifter på grønne retter udviklet som inspiration til offentlige køkkener. Erfaringerne herfra kan fx være til gavn for andre medlemmer af fællesskabet.

Ad. 2: Nye aftaler mellem offentlige og private køkkener og producenter i oplandet

Selvom der hver dag serveres 800.000 offentlige måltider i Danmark udgør det offentlige forbrug fortsat en relativt begrænset del af det samlede fødevarerforbrug i Danmark⁴. Det betyder bl.a., at de store grossister, der leverer langt de fleste fødevarer til både offentlige og private storkøkkener, vil være langt mere tilbøjelige til fx at tage mere frugt og grønt fra lokale producenter ind som del af deres sortiment, hvis de kan se, at efterspørgslen drives både af offentlige og private storkøkkener.

I Madfællesskabet kan vi rent praktisk ikke løbende monitorere de private aktørers indkøb i volumen eller værdi. Dét, vi kan gøre, er at skabe forbindelserne, så der indgås konkrete handelsaftaler mellem producenter og indkøbere. Der blev derfor oprindeligt opstillet et mål om, at der skulle indgås 10 konkrete handelsaftaler inden udgangen af 2021. Dette mål blev dog som nævnt allerede opfyldt i 2020.

Madfællesskabet har derfor arbejdet ud fra et mål for den samlede indsats i 2021 på i alt mindst 20 konkrete handelsaftaler. Dette mål er opfyldt, og der er derfor nu brug for at opstille nye, fremadrettede mål på området:

- Der skal indgås mindst 30 nye aftaler i 2022.

---

³ Planteløftet er en forpligtelse blandt aktører i den professionelle madbranche, som hver især laver sine egne mål ift. at indkøbe lokale planter. Planteløftet bliver diskuteret og vendt til Plantetopmødet 2022 i Aarhus i oktober og er altså en måde at skabe samtale med en samlet madbranche om planter i løbet af 2022 og de kommende år. Alle i madbranchen inviteres ind til at se planteopgørelserne, diskutere sæsoner, udfordringer og har muligheden for at forpligte sig til indkøb af lokale planter med et Planteløfte.

⁴ <https://kost.dk/koekkener-kan-rykke-paa-co2>

- Sekretariatet skal bidrage aktivt til at sikre, at aftalerne bedst muligt er med til at styrke en mangfoldig fødevareproduktion. Herunder nye iværksættere, der tager innovative produktionsformer i brug, eller på anden måde arbejder utraditionelt med fødevarerne. Fødevarerlandsindet er under forandring, og nye præferencer hos indkøbere og forbrugere skaber et mulighedsrum, der bør udnyttes.
- Den igangværende dialog med de store grossister og SKI fortsættes mhp. at få flere lokale varer listet ad den vej. Samarbejdet med de nye og mindre aktører som fx Råhandel, Økoskabet og Dagens fortsættes og udbygges. Der udarbejdes en vejledning/idekatalog til mindre lokale producenter/jordbrugere, der beskriver, hvad det kræver at samarbejde med en grossist, og dermed med det offentlige.

Ad. 3: Øget synlighed af dagsordenen og interessevaretagelse

Øget synlighed og debat er et vigtigt redskab til at engagere flere aktører i arbejdet og til at sikre bredere opbakning både i de relevante professionelle miljøer og blandt borgerne omkring en styrket kobling mellem land og by.

Det er derfor et selvstændigt mål for arbejdet i Madfællesskabet, at vi bidrager til at skabe omtale og debat omkring denne dagsorden:

1. Der gennemføres en afgrænset PR-indsats rettet mod nationale og lokale medier. Indsatsen opdeles geografisk hhv øst og vest for Storebælt.
2. Madfællesskabet er synligt på Madens Folkemøde og andre relevante events, fx Food Festival i Aarhus og Copenhagen Cooking i København.

En del af arbejdet omkring fremtidens bæredygtige fødevareproduktion handler også om arbejdspladser og synliggørelse af attraktive livsbetingelser de steder, hvor maden produceres. Der findes allerede nu en række eksempler på nye jobs og positiv omtale, men ikke en metode eller en samlet opgørelse af effekterne, da det er meget vanskeligt at måle effekterne præcist.

- Der indsamles løbende konkrete cases, der viser, hvordan indsatsen bidrager til en positiv udvikling i både land og by. Der beskrives årligt 3-5 cases. Disse skal bruges til den fremadrettede PR og kommunikation.
- Hvis muligt, identificeres en række iværksættervirksomheder, der skaber en del af deres forretning på produktion og salg af lokale fødevarer med henblik på PR og kommunikation.
- Sekretariatet indsamler løbende input fra de virksomheder og samarbejdspartnere, der deltager i arbejdet. Der fokuseres både på nye og fastholdte arbejdspladser.

Det er ultimativt ambitionen, at indsatsen i regi af Madfællesskabet både er med til at skabe flere og/eller bedre jobs i byernes opland.

Endelig er det fortsat en væsentlig opgave for Madfællesskabet at arbejde for at tilvejebringe eksterne midler til den fælles indsats, fx gennem ansøgning til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.